

Heli Kautonen

Digital Humanities -konferenssi Lontoossa 7.–10.7.2010

Heinäkuun alussa pidettiin vuoden 2010 Digital Humanities -konferenssi, jota isännöi King's College London. Konferenssin pääjärjestäjä on kolmen humanistis-tietoteknisen yhdistyksen kattojärjestö Alliance of Digital Humanities Organisation ADHO. Osallistujia saapui yli 20 maasta; esitelmänpitäjiä oli 250. Ensimmäinen Digital Humanities pidettiin vuonna 2006 Pariisissa, minkä jälkeen tapahtuma on ollut vuorovuosin Yhdysvalloissa ja Euroopassa. Viidessä vuodessa konferenssi on muodostunut tärkeimmäksi areenaksi, jolla humanistit ja digitaalisen teknologian asiantuntijat voivat kasvotusten keskustellen kehittää innovaatioita humanistisen tutkimuksen tarpeisiin.

Jo avajaispuheenvuoroista kävi ilmi, että konferenssin otsikolla *Digital Humanities* on monta tulkintaa riippuen siitä, minkä tieteenalan, koulukunnan tai mantereen näkökulmasta sitä tarkastellaan. Aikakin vaikuttaa käsityksiin automaattisen tietojenkäsittelyn ja humanististen tieteiden yhdistämisyrittämisestä, minkä toi havainnollisimmin esiin Roberto Busa -palkittu emeritusprofessori Joseph Raben juhluunnossaan.¹ Pioneeriaikoina 1960-luvun puolivälissä tätä liittoa oudoksuttiin epäpyhänä ja ohimenevänä lieve-ilmionä. Vaikka tietotekniset mahdollisuudet ovat noista päivistä kehittyneet huimasti, moni humanistitutkija pitää edelleen digitaalista ulottuvuutta vain raaka-aineistojen varantona tai pakollisena pahana, joka vie resursseja oikealta tutkimustyöltä. 1800-lukua koskevan tutkimuksen työskentely-ympäristöä kokoava NINES-hanke² on huomannut tämän käyttäjäselvityksissään, tekstien analyysin digitaalista työkalustoa rakentava TAPoR³ puolestaan prosessin aikana tiimin asenteista – siis samalla tavoin kuin lukuisat muutkin järjestelmäkehityshankkeet. Vuosi vuodelta nousee esiin kuitenkin yhä useampia esimerkkejä siitä, miten tietotekniikkaa hyödynnetään olennaisena osana varsinaista tutkimustyötä, miten tietoa prosessoidaan ja ymmärrystä kehitetään tietokoneavusteisesti. Konferenssissa esiteltiin esimerkiksi yhteisöllisen tieteen dynamiikkaa koskevaa tutkimusta⁴ ja Hollannissa kehitteillä olevaa virtuaalista Alfab-tutkimusympäristöä.⁵

Mielenkiintoisin teknologinen innovaatio ei kuitenkaan löytynyt konferenssi-ohjelmasta, vaan konferenssivieraiden käsistä: sähkökirjojen lukulaitteita käytettiin ahkerasti niin luentosaleissa kuin vapaa-ajallakin. Vieläkin suosituimpia osallistujien käsissä olivat suurinäyttöiset puhelimet, joilla he pääsivät ennen muuta Twitteriin. Hashtag-tunnuksella #dh2010 luotiin konferenssiin kolmas viestinnällinen taso, jota

seurasivat sekä paikan päällä olijat että kollegat kotimaissa. Esitelmien aikana vilkuiltiin viestien virtaa ja saatiin sitä kautta seurata salissa istuvien tulkintoja ja kannanottoja. Pikaviestien puhekieliset kommentit autoivat keskittymään käsiteltävään aiheeseen, ymmärtämään oudompiakin käsitteitä ja näkemään, millaiseen verkostoon tai yhteisöön tutkimus kiinnittyi. Yksi esitysikin käsittelee Twitterin käyttöä ja merkitystä tieteellisissä konferensseissa.⁶

Seuraava Digital Humanities -konferenssi järjestetään Stanfordin yliopistossa Kaliforniassa. Suomessakin syntyy varmasti esimerkillisiä hankkeita sinne tarjottavaksi myös kirjallisuudentutkimuksen piirissä. Vaikka keskustelun painopiste on ilahduttavasti siirtynyt tekniikoista kohti teknologian käyttöä ja merkityksiä, kehittämissä mukana olleiden humanistitutkijoiden puheenvuoroja kaivataan lisää. Myös konferenssin silmiinpistävän anglo-amerikkalaista enemmistöä tasapainottaisivat mainiosti Skandinavian laidalta nousevat visiot.

Viitteet

¹ Roberto Busa Award & Lecture: Joseph Raben – Humanities Computing in an Age of Social Change at DH2010. <http://www.arts-humanities.net/video/roberto_busa_award_lecture_joseph_raben_%E2%80%93_humanities_computing_age_social_change_dh2010>

² NINES. Nineteenth-Century Scholarship Online. <<http://www.nines.org/>>

³ TAPoR. Text Analysis Portal for Research. <<http://portal.tapor.ca/>>

⁴ Siemens et al.: A Tale of Two Cities: Implications of the Similarities and Differences in Collaborative Approaches within the Digital Libraries and Digital Humanities Communities. <<http://dh2010.cch.kcl.ac.uk/academic-programme/abstracts/papers/pdf/ab-623.pdf>>

⁵ Alfablab. <<http://alfalablog.huygensinstituut.nl/>>

⁶ Ross et al.: Pointless Babble or Enabled Backchannel: Conference Use of Twitter by Digital Humanists. <<http://dh2010.cch.kcl.ac.uk/academic-programme/abstracts/papers/pdf/ab-620.pdf>>